

Jumalateenistus Nõos P, 07.06.26 kl 11, 1. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: Am 8:4–8; Lk 12:13–21

Pihikõne: Rm 1:16

Jutlus: 2Kr 8:1–9

Laulud: 379 (1–4); 263 (1–6, 7); 317 (1–4); 284 (1–3)

Vennad, ma tahan teile teatada, mida Jumala arm Makedoonia kogudustes on korda saatnud. Rohked katsumused, millega neid on läbi proovitud, on andnud neile ohtrasti rõõmu ning nende põhjatu vaesus on kasvanud siira headuse rohkeks rikkuseks. Nad on ju andnud oma jõudu mööda – mina olen tunnistaja –, koguni üle oma jõu. Nad ise on vabatahtlikult anunud meilt paljude palvetega, et neil võiks olla osa eesõigusest aidata pühasid. Ja nende annid ületasid kõik meie lootused, sest nad andsid Jumala tahtmise läbi iseendid, esmalt Issandale ja siis ka meile. Nii me siis julgustasime Tiitust, et ta teie keskel viiks lõpule selle korjanduse, nii nagu ta seda kord on alustanud. Jah, nii nagu te olete ülevoolavad usult ja sõnalt ja tunnetuselt ja innukuselt ja meie armastuselt teie vastu, olge ülevoolavad ka selles armastustöös. Ma ei ütle seda käsuna, vaid proovides teiste innukuse varal ka teie armastuse ehtsust. Te ju teate meie Issanda Jeesuse Kristuse armu, et tema, kuigi ta oli rikas, sai teie pärast vaeseks, et teie saaksite rikkaks tema vaesusest.

Tänase pühapäeva teema meie kirikukalendri järgi on „Kaduvad ja kadumatud aarded”. Ka meie tänase kirjakohta aluseks on küsimus materiaalsest varast, nimelt korjandusest, rahakogumisest kaaskristlaste heaks.

Otsesõnu meie kirjakohtast välja ei tule, milles siis õigupoolest küsimus on. Olgu seepärast järgnevas lahti seletatud kontekst.

Tegevus toimub u aastail 55 ja 56 pKr tänapäeva Kreeka territooriumiga seotud Rooma riigi provintssides. Gl 2:9–10 kirjutab apostel Paulus: „...ja kui Jaakobus ja Keefas ja Johannes, keda peetakse sambaiks, tundsid ära mulle antud armu, siis nad sirutasid parema käe osaduseks mulle ja Barnabasele, et meie mingu paganate juurde, nemad aga ümberlõigatute juurde. Ainult et meil tuleb pidada meeles vaeseid, ja just seda ma olengi hoolega teinud.“

Niisiis sai apostel Paulusest nn paganate apostel, kes lisaks evangeeliumi kuulutamisele võttis enda hooleks ka raha kogumise puudustkannatavaile kogudustele, kellest tähtsaim oli muidugi nn pühade kogudus Jeruusalemmas – esimeste, Jeesust näinud kristlaste kogudus, kelle juhiks sai Jeesuse vend Jaakobus.

1Kr 16:1–4 kirjutab Paulus Korintose kogudusele: „Korjandusest pühade jaoks: nii nagu ma olen korraldanud selle Galaatia kogudustes, nõnda tehke ka teie. Iga nädala esimesel päeval pangu igaüks teist midagi tallele oma jõudu mööda, kuidas ta käsi lubab, et raha ei korjataks alles siis, kui ma tulen. Aga kui ma olen päralt jõudnud, siis ma saadan kirjadega need, keda te iganes arvate kõlbavat, viima teie anni Jeruusalemma, aga kui on sünnis, et minagi sinna lähen, tulgu nad minuga kaasa.“

See Pauluse kirjalik üleskutse rahakogumiseks ei avaldanud aga Korintose koguduses soovitud mõju. Paulus sõitis Korintosesse, kuid seal tekkis koguduses opositsiooni ja tema vahel vastuolu. Arvatavasti oli keegi koguduseliige, kes Paulust eriti solvas.

Paulus lahkus tookord Korintose kogudusest, kuid südamevalu sundis teda kirjutama teravatoonilise kirja, nn pisaratekirja, millele viitab 2Kr 2:3j: „Ja just seepärast ma kirjutasin teile, et teie juurde tulles mind ei kurvastaks need, kelle üle ma oleksin pidanud rõõmustama. Olen ju veendunud teie kõigi suhtes, et minu rõõm on ka teie kõikide oma. Ma küll kirjutasin teile suures ahistuses ja südamekitsikuses paljude pisaratega, aga ma ei teinud seda selleks, et teid kurvastada, vaid et te mõistaksite, kui väga ma teid armastan.“ Piibliteadlaste arvates pole see siin mainitud nn pisaratekiri säilinud.

Arvatakse, et pärast selle nn pisaratekirja ärasaatmist hakkas Pauluse süda teda vaevama, kas kiri polnud mitte liiga terav. Tema kaastööline Tiitus tõi talle aga Korintosest häid uudiseid. Seda väljendab lõik meie tänasele kirjakohtale eelnevast peatükist 2Kr 7:6–9: „Aga Jumal, kes julgustab

alandlikke, on meid julgustanud Tiituse tuleku kaudu. See ei olnud üksnes tema tulek, vaid ka julgustus, millega teie teda olete julgustanud, nii et ma veel enam rõõmustasin, kui ta meile jutustas teie igatsemisest, teie kurtmisest, teie innukusest minu pärast. Sest kuigi ma teid kirjaga kurvastasin, ei kahetse ma seda. Ja kui ma kahetsesingi – ma näen, et see kiri on teid ikkagi mõneks ajaks kurvastanud –, siis nüüd ma rõõmustan. Ma ei rõõmusta, et teie kurvastasite, vaid et te kurvastasite meelega paranduseks. Te olete ju Jumalale meelega paranduseks kurvastanud, nii et meie ei ole teile millegagi kahju teinud.“

Ja seepeale saatis Paulus korintlastele uue kirja. Arvatakse, et selle kirja osa on ka meie tänane kirjakoht. Paulus tundis pingeliste suhete lahenemise tõttu kergendust ja võttis uuesti üles annetuste kogumise küsimuse Jeruusalemma koguduse heaks, sest pingeliste suhete ajal polnud sobiv seda mainida. Ta teatas kirjas korintlastele, et makedoonlased on nende enda raskele olukorrale vaatamata sellesse abistamisfondi annetanud.

Asi sellega siiski ei lõppenud ja pingeid tõusis veelgi, kuid meie tänase jutluse raamidesse pole seda enam tarvis lisada. Võime hoopis teha mõned järeldused.

1. Apostel Paulusel lasus kaks rasket koormat: evangeeliumikuulutamine ja korjanduse kogumine. Võime ette kujutada, et suhtekorralduslikult oli tegu väga keerulise asjaga. Kujutame ette, et läheme kedagi misjoneerima, kõneleme Jeesuse ristisurmast ja ülestõusmisest ning lubame, et usus Kristusesse saab inimene oma patud andeks ja pääseb taevariiki. Ning küsime lõpetuseks, kas ta ei tahaks kogudusele annetada. Inimesel võib ju tekkida kohe küsimus, mis oli siis kogu selle vestluse eesmärk: kas tema hinge pääste või tema rahakotis olev raha.

2. Antud juhul oli muidugi tegemist mitte enam misjoneerimisolukorraga, vaid juba n-ö suhtekorraldusliku juhtumiga Korintose koguduses. Näeme, et suhteid tuli korraldada ka algkoguduses. Inimesed kahtlustasid üksteist ja maandasid pingeid teravalt või halvasti ütlemisega, nii et pärast oli tarvis suhteid siluda. Mõnes mõttes on see asjaolu aga ka lohutav, kuna see paneb mõtlema, et pinged meie kaasaegses kirikus pole midagi erilist: neid on olnud kõigil aegadel ka kirikus.

3. Meie tänapäevases Eesti kirikus on pingete allikaks küll praegu mõned üldkiriklikud arutelud, liturgia ja ehk ka mõned teoloogilised teemad, kuid üks kindel teema, mille puhul on alati pingete tekkimise oht, on raha.

Jeesus kõneleb evangeeliumides mõnel korral mammonast. Nt Lk 16:13: „Ükski sulane ei või teenida kahte isandat, ikka on nii, et ta vihkab üht ja armastab teist või et ta pooldab üht ja põlgab teist. Te ei saa orjata Jumalat ja mammonat!” Μαμωνᾶς on siis arameakeelne väljend rikkuse kohta ja korraga ei saa püüelda Jumala ja rikkuse poole.

Samas kõneleb Jeesus tähendamissõna kavalast majapidajast ja rikkuse õigest kasutamisest ning ütleb Lk 16:9: „Tehke endile sõpru ülekohtuse mammonaga, et kui see saab otsa, teid võetaks igavestesse telkidesse.” Ehk siis maiste varade õiget kasutamist saab samuti rakendada evangeeliumi teenistusse.

Kas pole nii, et omamoodi võtavad maise vara kasutamise kirikus kokku Jeesuse tähendamissõnad peidetud aardest ja hinnalisest pärlist Mt 13:44–46: „Taevariik on põllusse peidetud aarde sarnane, mille inimene leidis ja peitis jälle. Ta läks rõõmuga ja müüs ära kõik, mis tal oli, ning ostis selle põllu. Veel on taevariik kaupmehe sarnane, kes otsis ilusaid pärleid. Kui ta siis leidis ühe eriti hinnalise pärli, läks ta ja müüs maha kõik, mis tal oli, ning ostis selle.”

Siit saab ju teha järelduse, et need inimesed, kes aardeleiuuga põllu või hinnalise pärli ostis, pidid olema rikkad. Muidu poleks neil ju olnud vahendeid, et neid hinnalisi asju endale soetada. Sest pole ju öeldud, et nad laenasid ostmiseks raha: nad müüsid ikkagi maha oma varemkogutud varanduse.

Seepärast on taevariiki võib-olla just lihtsam minna hoopis neil, kel siin maailmas midagi on. Sest sellest taevariigi varanduse kasuks loobumisel toovad nad teadliku ohvri ja muudavad, isegi parandavad seejuures meelt. See aga, kellel siin maailmas midagi pole, võib taevariigi varandustesse suhtuda hoopis ükskõiksemalt, sest kaotada pole ju suurt midagi.

Mu viimasele väitele võib muidugi ka vastu vaielda, sest Jeesus ütleb ju Lk 6:20: „Õndsad olete teie, vaesed, sest teie päralt on Jumala riik!” Siiski mõtleb Jeesus siin oma jüngreid, vaimusaanud vaeseid, neid, kes on juba otsustanud taevariigi varanduse kasuks ja oma maisest varast loobunud.

Mida võime siis täna kõneldust kokkuvõttes õppida? Võib-olla seda, et Jumala riiki pääsemiseks tuleb alati ohvreid tuua. Tuleb arvestada inimestevaheliste keeruliste suhete ja materiaalse puudusega, kiusatuste ja ahvatlustega. Ometi küsib apostel Paulus retooriliselt Rm 8:35: „Kes võib meid lahutada Kristuse armastusest? Kas viletsus või ahistus või tagakiusamine või nälg või alasti olek või hädaoht või mõõk?” Ja vastus on muidugi: mitte keegi!

Aamen.